

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«ТРЕНІНГ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ
ВЧИТЕЛЯ»**

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта
(назва програми)

Спеціальність 013 Початкова освіта
(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якою мовою читається дисципліна)

Розробник: Богданюк Антоніна Миколаївна – канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Профайл викладача: http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=11
(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)

Контактний тел. 05073845901

E-mail: a.bohdanyuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4778>

Консультації: Очна консультація: середа - з 14:30 до 15:30
Онлайн-консультація: четвер - з 14:30 до 15:30

2. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ (призначення навчальної дисципліни)

«Тренінг педагогічного спілкування вчителя»

Навчальна дисципліна *«Тренінг педагогічного спілкування вчителя»* є вибірковою у підготовці фахівців початкової освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і входить до циклу психолого-педагогічних дисциплін.

Об'єктом курсу є основи особистісного розвитку та професійного зростання вчителя. Предметом курсу визначено спрямованість на розвиток, розкриття та самореалізацію професійно-особистісного потенціалу майбутніх учителів початкових класів у процесі оволодіння навичками ефективного міжособистісного спілкування як видом практичної діяльності педагога.

Провідні завдання вивчення дисципліни: ознайомити з основами та методикою проведення тренінгу особистісного становлення, розвитку та професійного зростання загалом й оволодіння навичками ефективного міжособистісного спілкування як видом практичної діяльності сучасного педагога, зокрема; продемонструвати можливості використання наукових та прикладних знань у сфері спілкування; сформувати уміння та навички інформаційно-аналітичної діяльності в галузі практики тренінгів; розвивати професійне мислення, мовлення, сприяти професійному самовизначенню та особистісному розвитку майбутніх педагогів; виробити навички самоуправління, самопрезентації, самоаналізу, саморозвитку, самореалізації вчителя; сприяти розкриттю власного професійно-особистісного потенціалу; забезпечити підвищення емоційної стабільності педагога; оволодіти навичками ефективного міжособистісного спілкування; привити навички співдружності в діяльності, взаємодопомоги, толерантності у спілкуванні, здатності працювати у команді тощо.

3. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни *«Тренінг педагогічного спілкування вчителя»* є ознайомлення студентів з теоретичними та практичними аспектами такої групової форми роботи як тренінг, його основними видами та формами проведення як досягнення вищого рівня компетенції у спілкуванні та формування практичних навичок проведення психотренінгів, спрямованих на удосконалення процесу комунікації, підвищення її ефективності, засвоєння основних методів і прийомів ефективного спілкування.

4. ПРЕРЕКВІЗИТИ

«Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Сучасна українська мова з практикумом», «Педагогічна психологія», «Педагогіка партнерства та лідерства», «Основи педагогічної майстерності та творчості вчителя».

5. КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ – НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у процесі вивчення курсу студент повинен оволодіти такими компетентностями:

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
<i>Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти</i>	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК-4. Здатність працювати в команді.
	ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
	ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)
СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.	
СК-3.1. Мовно-літературна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.	
СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.	
СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.	
СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефаківців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.	
СК-14. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів оволодіння державною мовою молодшими школярами в школах з викладанням мовами національних меншин	
7 – Програмні результати навчання	
<i>Програмні результати, визначені Стандартом вищої освіти</i>	

ПР-01	Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПР-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПР-08	Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.
<i>Програмні результати, визначені ЗВО</i>	
ПР-18	Використовувати в освітній практиці різні методи та прийоми навчання української мови представниками національних меншин у двомовних школах.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент повинен:

ЗНАТИ:

- володіти знаннями предметної області та розумінням психології спілкування та тренінгу як групової форми роботи;
- володіти здатністю до критичного мислення, узагальнення та аналізу інформації, постановки цілей та вибору засобів її досягнення;
- досягати особистісного та професійного розвитку;
- здатність використовувати знання в міжособистісній взаємодії;
- основні стратегії та умови формування позитивної мотивації до навчання і самооцінки;
- закони та технології ефективного міжособистісного спілкування в освітньому середовищі;
- теоретико-методичні засади самоуправління, самопрезентації, самоаналізу, саморозвитку, самореалізації вчителя;
- основи інформаційно-аналітичної діяльності в галузі практики тренінгів;
- розуміти переваги, умови тренінгу, методологічні особливості групових форм роботи;
- використовувати передумови ефективного спілкування, специфіку комунікативних проблем;
- знати способи подолання конфліктних ситуацій за допомогою психотренінгу;
- пропонувати форми проведення та відповідний інструментарій психотренінгу;
- особливості комплектування та етапи розвитку групи.

ВМІТИ:

- проявляти навички ефективного міжособистісного спілкування;
- використовувати в практичній діяльності технології розвитку

критичного мислення (розуміння себе, своїх цінностей, потреб) з метою особистісного саморозвитку, виявляти здатність до осмислення власних рішень та їх наслідків;

– нормалізувати й підвищувати власну емоційну стабільність, застосовувати навички рефлексії;

– якісно організувати, проводити та аналізувати тренінгову діяльність в закладі освіти;

– застосовувати на практиці навички самоуправління, самопрезентації, самоаналізу, саморозвитку, самореалізації вчителя;

– ефективно розкривати власний професійно-особистісний потенціал;

– проявляти навички співдружності в діяльності, взаємодопомоги, толерантності у спілкуванні, здатності працювати у команді

– дотримуватися етики в психологічній діяльності;

– розуміти формат та специфіку групової роботи;

– розуміти межі своєї професійної компетентності;

– організувати співпрацю різних ланок професійної діяльності;

– розуміти специфіку структури групи та рольові позиції в групі;

– використовувати навички вербального та невербального спілкування;

– відповідально ставитися до дотримання правил проведення психотренінгу;

– визначати психологічний зміст тренінгової вправи;

– обирати необхідний інструментарій групового тренінгу;

– визначити специфічні комунікативні проблеми та уміти їх вирішувати;

– створювати добірку необхідних тренінгових вправ;

– здійснити відбір і комплектування психологічної тренінгової групи;

– скласти тренінгові програму і план проведення психотренінгу.

6. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Тренінг педагогічного спілкування вчителя»

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: «Тренінг педагогічного спілкування вчителя»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість годин			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	5,0	150	2	15	30	-	-	105	-	залік
Заочна	4	8	5,0	150	2	10	-	-	-	140	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	пр.	інд	с.р.		л	с	пр.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ТРЕНІНГУ ЯК ВАЖЛИВОЇ ФОРМИ ПРОФЕСІЙНО- ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА											
Тема 1. Професійна ідентичність та професійний розвиток педагога. Предмет, проблеми і методи дослідження професійної ідентичності педагогів.	10	1		2		7	10	1				9
Тема 2. Загальна характеристика сутності тренінгу як чинника професійно-особистісного розвитку педагога.	10	1		2		7	10	1				9
Тема 3. Характеристика основних тренінгових форм та методів професійного становлення і розвитку вчителя.	10	1		2		7	10	1				9
Тема 4. Історичні передумови формування групових форм роботи. Ефективність та значущість групового тренінгу.	10	1		2		7	10	1				9
Тема 5. Змістові, організаційні й методичні аспекти тренінгу професійно-особистісного становлення вчителя	10	1		2		7	10	1				9
Разом за ЗМ 1	50	5	-	10	-	35	50	5	-	-	-	45
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТРЕНІНГУ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК ЧИННИКА ФОРМУВАННЯ МАЙСТЕРНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ											
Тема 6. Сутність спілкування як основи педагогічної майстерності вчителя.	10	1		2		7	10					9

Тема 7. Структура, функції та етапи педагогічного спілкування вчителя.	10	1		2		7	10	1				9
Тема 8. Характеристика сутності та значення тренінгу у формуванні комунікативної компетенції майбутніх педагогів.	10	1		2		7	10	1				9
Тема 9. Зміст і методика організації та проведення тренінгу педагогічного спілкування вчителя.	10	1		2		7	10					9
Тема 10. Підготовка й програмування тренінгу професійного спілкування педагога.	10	1		2		7	10	1				9
Тема 11. Сутнісні особливості і технології педагогічної взаємодії у процесі спілкування.	10	1		2		7	10					10
Тема 12. Майстерність спілкування вчителя у процесі педагогічної взаємодії у системі «вчитель-учень», «вчитель-вчитель», «вчитель-батьки».	10	1		2		7	10	1				10
Тема 13. Технологія ведення тренінгу педагогічного спілкування вчителя у взаємодії «вчитель-учень».	10	1		2		7	10					10
Тема 14. Підходи до організації тренінгу професійно-педагогічного спілкування вчителя з батьками.	10	1		2		7	10	1				10
Тема 15. Професійна ідентифікація в умовах тренінгу педагогічного спілкування вчителя у системі «вчитель-вчитель».	10	1		2		7	10					10
Разом за ЗМ 2	100	10	-	20	-	70	100	5				95

<i>Усього годин</i>	150	15	-	30	-	10 5	150	10	-	-	-	140
---------------------	------------	-----------	---	-----------	---	-----------------	------------	-----------	---	---	---	------------

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи студента

Зміст теоретичних завдань

1. Поняття тренінгу, підходи до розкриття значення тренінгу як методу. Основні парадигми тренінгу.
2. Основні відмінності групового психологічного тренінгу від терапії, корекції і навчання (за І. Вачко).
3. Основні концептуальні напрями психологічного тренінгу (гуманістичний, поведінковий, психодинамічний та ін.)
4. Передумови виникнення тренінгу як методу групової роботи.
5. Поняття СПТ. СПТ як форма активного групового навчання.
6. Специфіка групової роботи за В. Захаровим
7. Поняття спілкування. Компоненти спілкування.
8. Компоненти в структурі компетентності спілкування.
9. Системи за якими здійснюється впливу на людину під час тренінгу.
10. Інструментально-орієнтований та особистісно-орієнтований СПТ.
11. Переваги та недоліки тренінгового формату роботи.
12. Основні критерії класифікації тренінгових груп.
13. Основні методи тренінгової роботи.
14. Принципи психологічного тренінга.
15. Загальні особливості Т-груп.
16. Інкаунтер-групи: розкрийте основні поняття та процедури.
17. Теоретичні основи гештальт-групи, їх мета.
18. Психодрама: основні поняття та процедури. Фази розвитку психодрами та ролі.
19. Групи арт-терапії: вкажіть основні поняття та процедури.
20. Групи трансактного аналізу: основні поняття та процедура.
21. Техніки спілкування (активної бесіди, аргументації, ввічливої відмови, введення бесіди).
22. Вербальні та невербальні форми спілкування.
23. Сутність, мета та функції процесу спілкування.
24. Комунікація та спілкування.
25. Бар'єри у спілкування та їх подолання.
26. Види спілкування.
27. Цілі та мотиви спілкування.
28. Спілкування як взаємодія.
29. Розуміння у комунікації. Механізми розуміння.
30. Фактори, що заважають розумінню.
31. Соціальна перцепція.
32. Сприйняття обличчя, міміки, кінестетичних характеристик.
33. Розпізнання емоцій співбесідника за мімікою та жестикуляцією.
34. Розуміння вербальної комунікації. Помилки у розумінні вербальної комунікації.
35. Невербальна комунікація. Зв'язок невербальної сигналізації з особистісними особливостями, емоційним станом співрозмовника.
36. Види жестів та їх розуміння.

37. Ефективність спілкування. Його передумови.
38. Рекомендації щодо ефективного спілкування.
39. Характеристика маніпулятивного спілкування.
40. Місце толерантності та емпатії у спілкуванні.

Зміст практичних завдань

1. Шляхи використання тренінгових вправ у роботі педагога.
2. Використовуючи результати психодіагностики власних якостей, складіть психологічний портрет власної особистості та розробіть програму свого особистісного розвитку.
3. Вимоги до підготовки і використання тренінгових матеріалів.
4. Навчальний тренінг як засіб професійної підготовки працівників: презентація практичних матеріалів
5. Програма підвищення нервово-психічної стійкості педагога
6. Програма проведення акмеологічного тренінгу для педагогів.
7. Програма проведення аксіологічного тренінгу для педагогів.
8. Програма проведення когнітивного тренінгу для педагогів.
9. Програма проведення мотиваційного тренінгу для педагогів.
10. Програма проведення тренінгу для розвитку професійної компетенції педагогів.
11. Програма проведення тренінгу емоційної зрілості для педагогів.
12. Програма проведення тренінгу з визначення цінностей власної роботи.
13. Програма проведення тренінгу професійного спілкування для педагогів.
14. Програма проведення тренінгу професійної ідентичності для педагогів.
15. Програма проведення тренінгу самоосмислення індивідуальності для педагогів.
16. Програма проведення тренінгу самоідентифікації педагогів.
17. Програма проведення тренінгу саморозкриття для педагогів.
18. Програма проведення тренінгу формування пізнавального інтересу для педагогів.
19. Програма проведення тренінгу формування пізнавальної активності педагогів.
20. Програма профілактики і корекції симптомів емоційного вигорання педагогів.
21. Програма тренінг-семінару «Оптимізація готовності до ризику».
22. Програма тренінгу «Управління агресією».
23. Програма тренінгу емоційної стійкості педагогів.
24. Програма тренінгу формування комунікативної компетентності педагогів.
25. Програма тренінгу модифікації поведінки.
26. Програма тренінгу мотивації досягнення.
27. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій населення: для учасників клубу лідерства.
28. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій

- населення: для учасників клубу «Педагог».
29. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій населення: студентів I курсу.
  30. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій населення: студентів VI курсу.
  31. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій населення: вчителів-початківців.
  32. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій населення: педагогів, що мають стаж роботи більше 10 років.
  33. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій населення: для батьків школярів.
  34. Програма тренінгу особистісного розвитку для однієї з категорій населення: для викладачів вищої школи.
  35. Програма тренінгу позитивного мислення.
  36. Програма тренінгу розвитку професійної мотивації та самосвідомості.
  37. Програма тренінгу формування стресостійкості особистості.
  38. Розробіть правила регуляції власної емоційної стійкості.
  39. Теоретичне і прикладне обґрунтування алгоритму складання тренінгу професійного спрямування для працівників.
  40. Трансформація особистості у тренінгах професійно-особистісного розвитку.

Зміст індивідуальних завдань

Комплексне практичне індивідуальне навчально-дослідне завдання (КПНДЗ) виконується студентом у формі «Портфоліо», що складається із структурно-логічних схем, презентаційних матеріалів, які відображають сутність теоретичних основ з дисципліни, що вивчається.

Варіанти КПНДЗ:

41. Підбір психотехнік на розвиток навиків спілкування.
42. Упорядкування тренінгової програми.
43. Розробка інфографіки щодо реклами тренінгового курсу.
44. Розробка інфографіки щодо «правил ефективного спілкування».
45. Розробка та представлення техніки активного слухання.
46. Розробка та представлення техніки аргументації.
47. Розробка та представлення техніки ввічливої відмови.
48. Розробка та представлення техніки введення бесіди.
49. Підбір психотехнік на подолання бар'єрів спілкування.
50. Підбір та апробація технік на розвиток емпатії педагога.

7. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

6.1. Види, форми, методи та засоби контролю і оцінювання

Головна мета контролю – визначити якість засвоєння навчального матеріалу студентами, ступінь відповідності сформованих умінь та навичок цілям та завданням навчання.

У процесі вивчення дисципліни «Тренінг педагогічного спілкування

вчителя» студент отримує підсумковий бал (за 100-бальною шкалою), що визначається як середньозважена величина оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі:

- підсумкового оцінювання за кожним змістовим модулем;
- поточного тестування та опитування;
- захисту та оцінювання виконання КПНДЗ;
- оцінювання у процесі підсумкового залікового контролю.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- реферати, есе (ІНДЗ);
- проекти (КПНДЗ);
- активна робота в якості учасника тренінгової групи;
- контрольні роботи;
- написання протоколів участі в тренінговій групі;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень тощо.

Формами поточного контролю є усна чи письмова відповідь студента, тестування та ін.

Тестування (25 запитань*1бал=25 балів)

Приклад тестового завдання :

Яке визначення поняття «тренінг» є зайвим:

- а) тренінг – метод активного соціально-психологічного навчання, в ході якого формується комунікативна компетентність особистості;
- б) тренінг як засіб впливу, спрямований на розвиток знань, соціальних установок, вмінь і досвіду в галузі міжособистісного спілкування;
- в) тренінг - це коли учасники конгруентні, схильні до рефлексії та спонтанності.

Формою підсумкового контролю є залік.

6.2. Перелік питань для підсумкового контролю

41. Поняття тренінгу, підходи до розкриття значення тренінгу як методу. Основні парадигми тренінгу.
42. Основні відмінності групового психологічного тренінгу від терапії, корекції і навчання (за І. Вачко).
43. Основні концептуальні напрями психологічного тренінгу (гуманістичний, поведінковий, психодинамічний та ін.)
44. Передумови виникнення тренінгу як методу групової роботи.
45. Поняття СПТ. СПТ як форма активного групового навчання.
46. Специфіка групової роботи за В. Захаровим
47. Поняття спілкування. Компоненти спілкування.
48. Компоненти в структурі компетентності спілкування.
49. Системи за якими здійснюється впливу на людину під час тренінгу.
50. Інструментально-орієнтований та особистісно-орієнтований СПТ.
51. Переваги та недоліки тренінгового формату роботи.
52. Основні критерії класифікації тренінгових груп.
53. Основні методи тренінгової роботи.

54. Принципи психологічного тренінга.
55. Загальні особливості Т-груп.
56. Інкаунтер-групи: розкрийте основні поняття та процедури.
57. Теоретичні основи гештальт-групи, їх мета.
58. Психодрама: основні поняття та процедури. Фази розвитку психодрами та ролі.
59. Групи арт-терапії: вкажіть основні поняття та процедури.
60. Групи трансактного аналізу: основні поняття та процедура.
61. Техніки спілкування (активної бесіди, аргументації, ввічливої відмови, введення бесіди).
62. Вербальні та невербальні форми спілкування.
63. Сутність, мета та функції процесу спілкування.
64. Комунікація та спілкування.
65. Бар'єри у спілкування та їх подолання.
66. Види спілкування.
67. Цілі та мотиви спілкування.
68. Спілкування як взаємодія.
69. Розуміння у комунікації. Механізми розуміння.
70. Фактори, що заважають розумінню.
71. Соціальна перцепція.
72. Сприйняття обличчя, міміки, кінестетичних характеристик.
73. Розпізнання емоцій співбесідника за мімікою та жестикуляцією.
74. Розуміння вербальної комунікації. Помилки у розумінні вербальної комунікації.
75. Невербальна комунікація. Зв'язок невербальної сигналізації з особистісними особливостями, емоційним станом співрозмовника.
76. Види жестів та їх розуміння.
77. Ефективність спілкування. Його передумови.
78. Рекомендації щодо ефективного спілкування.
79. Характеристика маніпулятивного спілкування.
80. Місце толерантності та емпатії у спілкуванні.

6.3. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання для поточного контролю:

Критеріями оцінювання конспекту періоджерел є вільне орієнтування у періоджерелах з дисципліни, глибоке та всебічне розкриття змісту наукової літератури з курсу, наведення аргументів на підтвердження власних думок, здійснення аналізу та висновків.

Критеріями оцінювання анотацій наукових статей є стисле відтворення прочитаної наукової статті, висвітлення її основного змісту, її глибокий, всебічний аналіз, обґрунтування та аргументація.

Критеріями оцінювання реферату є самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу.

Критеріями оцінювання презентації є відповідність її змісту темі,

вільне використання наукової термінології, наведення аргументів на підтвердження власних думок, здійснення аналізу та висновків, оригінальність візуального представлення презентації.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за виконання модульної контрольної роботи – 5/10 балів (M1/M2), а мінімальний пороговий рівень за її виконання складає 3 бали.

Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Результат підсумкового (залікового) контролю визначається як середньоарифметичне усіх оцінок (середньозважений бал) студента, які він отримав за кожне з питань заліку.

Розподіл балів:

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Тренінг педагогічного спілкування вчителя» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1	Модуль 2	Підсумковий заліковий модуль (КПНДЗ)
20	40	40
Поточне усне опитування, тестування – 15 балів (5 тем по 3 бали)	Поточне усне опитування, тестування – 30 балів (10 тем по 3 бали)	Виконання та захист КПНДЗ (вибір теми, складання плану, виконання роботи) – 15 балів
Модульна контрольна робота – 5 балів	Модульна контрольна робота – 10 балів	Залікова тестова робота - 25 балів

(Коментар: Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом
--	----------	--

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

А – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст питань курсу; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання.

В – «дуже добре» – коли студент набрав 80–89 балів, правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні навчальні дії.

С – «добре» – коли студент набрав 70–79 балів, знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші методичні підходи, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Д – «задовільно» – якщо студент набрав 60–69 балів, в основному знає зміст питань курсу, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати педагогічні та методичні явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики

Е – «достатньо» – якщо студент набрав 50–59 балів, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач.

ФХ – «незадовільно» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Г – «незадовільно» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-15
2.	Слайдовий матеріал презентацій лекцій	1-15

Технічні засоби для демонстрування презентацій – ноутбук, проектор.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

7.1. Рекомендована література

Базова (основна):

1. **Богданюк А.** Педагогічне спілкування як один із головних засобів впливу вчителя на учнів. Педагогічні науки. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. С. 151-152.
2. **Богданюк А.М.,** Киселиця О.М. Соціально-психологічні параметри спілкування у взаємодії «вчитель-учень». Цивілізація. Прогрес. Нові виміри: зб. матер. міждисциплінар. наук.-практ. конф., Київ, 2018. С. 66-68.
<http://futuolog.com.ua/publish/10/Zbirnyk.pdf#page=66>
3. **Богданюк А.М.** Педагогічне спілкування як основа майстерності професійної діяльності вчителя. *Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток освітньої системи в умовах європейських трансформацій»* (26-27 травня 2021р.). Чернівці, 2021.
4. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу: навчальний посібник. Харків : НУЦЗУ, 2016. 251 с.
5. Бондарєва Л.І. Методичні аспекти розробки та проведення навчального тренінгу студентів у вищій професійній школі. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2016. №6. С.48-58.
6. Карпенко Є. Основи психотренінгу: навч. посібник. Дрогобич : Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2016. 80 с.
7. Педагогічна майстерність / за ред. І. А. Зязюна. Київ : Вища школа, 2004.
8. Соціально-психологічний тренінг і маніпуляція [Текст]: навч.-метод. посіб./ В.В.Балахтар. Вижниця : Черемош, 2017. 432 с.
9. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу [Текст] : навч. посіб. / Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А.; Нац. ун-т цивіл. захисту України. Харків : ХНАДУ, 2017. 315 с.
10. Федорчук В. М. Тренінг особистісного розвитку: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 250 с.

Допоміжна:

11. **Богданюк А.** Креативність особистості, здатність до творчого нестандартного мислення – головна умова розвитку сучасного суспільства. Якість неперервної освіти в умовах євроінтеграційних процесів: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ-Чернівці, 2-4 листопада 2015 р.). Чернівці : Друк ФОП Горюк, 2015. С. 198-201.
12. **Богданюк А.М.,** Киселиця О.М., Богданюк В.В. Теоретичний аналіз проблеми формування і розвитку у майбутніх учителів навиків педагогічної техніки. *Актуальні питання фізичної культури, спорту та ерготерапії*: матеріали II Міжнародного науково-спортивного конгресу студентів та молодих вчених (Чернівці, 24-25 квітня 2020 р.) / за редакцією Я.Б. Зоря, О.М. Киселиці. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2020. С. 16-19.

<https://docs.google.com/document/d/1mBPBtvFvv4hxyAY2Epe135M9jEtNWvhG0BKCEZdW9Pk/edit>

13. Богданюк Василь, **Богданюк Антоніна**. Соціально-педагогічні та психологічні проблеми булінгу в освітньому середовищі. Фізична культура і спорт: досвід та перспективи : матер. 3-ої Міжнар. наук.-практ. конференції (8-9 квітня 2021 р., м. Чернівці) / за ред. Я.Б. Зорія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. С. 100-102.
<https://drive.google.com/file/d/1WSLONRApmAo-s9xQXCn-csR93LwYUGC0/view>
14. Киселиця О.М., **Богданюк А.М.**, Богданюк В.В. Вплив процесу спілкування на розвиток пізнавальної активності дитячої особистості у взаємодії «батьки-діти». *Актуальні проблеми педагогіки початкової школи в контексті освітньої реформи: зб. наукових праць* / укл. Поясик О.І., Слипанюк О.В., Ковальчук М.П. Івано-Франківськ : НАІР, 2021. С. 123-128.
<https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/02/Матеріали-конференції-з-обкладинкою.pdf>
15. **Богданюк А.**, Яремін М.А. Соціально-психологічні параметри спілкування у взаємодії «вчитель-учень». Цивілізація. Прогрес. Нові виміри: збірник матеріалів міждисциплінар. наук.-практ. конф. (Київ, 15 червня 2018 р.). Київ, 2018. С. 66-68.
16. Бернацька О.Б. «Сім кольорів життя...» Програма арт-терапевтичних занять з підлітками (30 тем). Використання елементів арттерапії у вихованні самостійності: науково-методичний посібник для педагогів та психологів. Миколаїв, 2011. 116 с.
17. Волкова Н.П. Педагогіка вищої школи: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Вид. центр «Академія», 2002. 576 с.
18. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Навчальний посібник. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2002. 92 с.
19. Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2004. 310 с.
20. Кічук Н. В. Формування творчої особистості вчителя. Київ : Либідь, 1991. 96 с.
21. Клепіков О. І., Кучерявий І. Т. Основи творчості особи : навч. посіб. Київ : Вища шк., 1996. С. 5-167.
22. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. Київ : Вища шк., 1997. 349 с.
23. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи : практикум. Київ, 2008. 336 с.
24. Фурман А.В., Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції : навчальний посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2006. 360 с.

7.2. Інтернет-ресурси

1. Бібліотека українських підручників – <http://pidruchniki.ws>
2. Графік проведення тренінгів та майстер-класів освітній WEEKEND – Режим доступу: <http://www.airo.com.ua/grafik-provedennya-treningiv-ta-mayster-klasiv-osvitniy-weekend>
3. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського – <http://www.dnpb.gov.ua>
4. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.zakon3.rada.gov.ua
5. Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 р. № 1176 [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
6. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua/>
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
8. Освітній портал «Педагогічна преса» <http://pedpresa.ua/185635-osvityan-zaproshuyut-na-vseukrayinskyj-naukovo-praktychnyj-seminar-web-stem-shkola-2017.html>
9. Освітні проекти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8->
10. Програма MS Project [Електронний ресурс]. Офіційний сайт ІТ-компанії Microsoft. Режим доступу: <http://www.microsoft.com>
11. Український проект «Якість освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.yakistosviti.com.ua
12. Центр інноваційної освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/CentreInnovativeEducation/>
13. <https://naurok.com.ua/webinar/interaktivni-tehnologi-v-osviti-zaluchaemo-uchniv-u-proces-navchannya-za-dopomogoyu-internet-servisiv>
14. liderorg.at.ua/index/vchimosja_spilkuvatisja/0-1154
15. https://www.youtube.com/watch?v=n0ZQAIUsQQI&ab_channel=UA%3A%D0%9F%D0%B5%D1%80%D1%88%D0%B8%D0%B9
16. https://www.youtube.com/watch?v=d6uF2jakliw&ab_channel=evgengor